

KVALITA, VÝSLEDKY, OTEVŘENOST

**Volební program kandidáta na děkana Fakulty
sociálních studií Masarykovy univerzity
2019-2023**

prof. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Vážené členky a členové akademické obce, kolegyně a kolegové,

předkládám Vám svou představu o rozvoji naší fakulty na následující čtyři roky. O službu děkana FSS MU se ucházím z řady různých důvodů. Hlavním důvodem je, že mi na fakultě a jejím rozvoji velmi záleží. O tom svědčí i mé dlouholeté angažmá na celé řadě pozic, kterými jsem měl příležitost projít — ať už jako člen a předseda fakultního senátu či jako vedoucí katedry politologie. V uplynulých čtyřech letech, kdy jsem byl předsedou akademického senátu celé univerzity, jsem se navíc výrazně zapojil do dění celouniverzitního. Z povahy své funkce mám možnost účastnit se jednání vedení univerzity a jsem ex officio členem řady orgánů — především Rady pro vnitřní hodnocení MU či Rady pro rozvoj výzkumných infrastruktur MU. Díky tomu všemu jsem získal pro mě původně zcela nečekaná srovnání a náhledy na možné způsoby vedení fakulty a formulování jejích politik.

Nesmím si vážit práce, odvahy a etosu fakultních otců-zakladatelů, na které chci navázat. Stejně tak si vážím práce, kterou odváděly další „generace“ vedení fakulty, včetně současného, jehož mandát bude končit v příštích měsících. Chvilí, kdy dochází ke střídání, chápu jako moment, kdy je užitečné vždy po několika letech provést „inventuru“ užívaných postupů, vést debaty a snažit se obnovit celofakultní shodu o správnosti směru, jímž jdeme.

Nabízím akademické obci své odhodlání, energii, výsledky, zkušenosti z různých fakultních a univerzitních orgánů, nápady a představy, kam ji posouvat v dalším období. Věřím, že tak, jako se mi dařilo v posledních více než jedenácti letech dělat za spolupráce řady kolegů z katedry politologie živou, experimentující a neustále se rozvíjející entitu s výbornými učiteli a skvělými studenty, podaří se mi za spolupráce fakultní obce totéž s celou fakultou. Nechci stavět vzdušné zámky. To, co nabízím, je reálné, proveditelné a žádoucí. Jsem přesvědčen, že na katedře politologie za mnou zůstaly konkrétní, jasné a výborné výsledky: dobře promyšlené a fungující studijní programy, kvalitní vědecký výkon, důraz na společenský impakt našeho konání, skvělá ekonomická situace a příjemné pracovní prostředí. Obdobný stav, na jiné úrovni, nabízím i fakultě.

Předkládaný volební program na léta 2019–2023 se zaměřuje na následující hlavní oblasti: pregraduální a doktorské vzdělávání, výzkum, financování, zahraniční agenda, komunikace uvnitř fakulty i navenek, vnitřofakultní procesy a podpůrné oblasti.

Mají přítom jeden společný jmenovatel, jímž je úsilí o kvalitu. Výsledkem má být prestižní fakulta, kterou budeme mít oprávněně rádi a budeme na ni hrdí, na které budou studenti rádi studovat a získávat vzdělání, se kterým vyniknou na trhu práce, na které budou akademici rádi učit a bádát a na kterou se budou absolventi rádi vracet.

Kvalita přítom není hodnotou samou pro sebe. Smyslem velkého úsilí vloženého v příštích letech do rozvoje fakulty je zvýšení její atraktivity pro budoucí uchazeče a vytvoření podmínek pro to, abychom byli mezinárodně i společensky respektovanou vědeckou institucí, která bude žádaným a přirozeným partnerem mezinárodních vědeckých týmů; jejíž značka zkrátka bude známkou kvality. Že to přinese i konkrétní benefity pro její pedagogy, studenty i absolventy, samozřejmě není zanedbatelné.

To, co dále rozvádím, je v zásadě nastíněním témat k rozvoji a řešení. K tomu všemu je ještě zapotřebí obvykle dobře spravovat fakultu, což ale vůbec není samozřejmostí. Navíc se nesmí zapomínat na důležité úlohy děkana fakulty ve vztahu ke všem členům akademické obce. Zde se lze inspirovat známým filosofem Augustinem z Hippa, který mezi povinnostmi představeného obce počítal: „...*povzbuzovat malomyslné, zastávat se slabých, ... burcovat líknavé, mírnit svárivé, ... povzbudit skleslé*“.

Fakulta nestojí na prahu třetího desetiletí své existence na zelené louce. Máme za sebou spoustu velkých úspěchů, sem tam občasně neúspěchy. Po celou dobu se ale snažím především nedělat věci jen na oko, ale pořádně. K tomu bylo, je a bude zapotřebí v každém období hledat nové cesty a nástroje.

Není vyloučeno, že změna vnějšího prostředí (univerzitního či celostátního) si postupem doby vynutí další akcenty. Co však musí přetrvat za všech okolností, je snaha neustrnout na jednom místě a posouvat se neustále dopředu tak, abychom i nadále byli velmi dobří v tom, co umíme nejlépe: posouvat hranice sociálně vědního poznání a do života připravovat kvalitní a sebevědomé absolventy, kteří se ve světě neztratí, ale naopak v něm zanechají výrazný otisk.

V Brně 19. března 2019

1

KVALITNÍ PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V popředí zájmu fakulty musí zůstat i v dalších letech velký důraz na kvalitu vzdělávání, jako na hlavní službu, kterou poskytujeme společnosti. Chci, aby vzdělávání na FSS bylo náročné a férové. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Otevřít debatu o revizi systému přijímacího řízení, a to především v otázce, jak získávat na fakultu motivované a nadané studenty.
- Pokračovat v průběžném úsilí o to, aby byla náročnost předmětů co nejméně měřena počtem kreditů.
- Dbát na dodržování podmínek Studijního a zkušebního řádu MU jak ze strany studentů, tak ze strany učitelů.
- Hledat cesty, jak činit ověřování znalostí a dovedností studentů co nejférovějším (bránit novým typům podvodů apod.).
- Usilovat o vznik sdruženého bakalářského studia s právnickou fakultou.
- Pečovat o kvalitu vzdělávání tím, že bude poskytována podpora učitelům začínajícím i potřebujícím se posunout. V tomto směru bude klíčová spolupráce s univerzitním centrem CERPEK.
- Nadále podporovat kvalifikační růst akademických pracovníků.
- Vytvářet prostředí, v němž bude možné pružně reagovat na měnící se studentskou poptávku a podle potřeby vytvářet nové specializace či různé formy studijních programů.
- Důsledně projednávat akreditační materiály uvnitř fakulty a nespolehat na jen mimofakultní prostředí.
- Otevřít debatu o obsahu stipendijního programu. Znovu se zamyslet nad tím, co chceme podpořit financemi ze stipendijního fondu, jaký má být poměr mezi stupni studia, poplatky jejichž studentů stipendijní fond tvoří, a těmi, kdo fond reálně čerpají.

2

KVALITNÍ DOKTORSKÉ STUDIUM

Kvalita doktorského studia bezprostředně souvisí s kvalitou výzkumu. Proto ji považuji za důležitou. Naše fakulta nesmí tuto oblast podceňovat, naopak. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Využít nové akreditace jednotlivých doktorských programů a motivovat programy, aby nastavily patřičné indikátory podmínek pro absolvování studia.
- Důsledně dbát na kvalitu školitelů a vytvářet pro ně podmínky, aby se mohli svým doktorandům skutečně věnovat.
- Usilovat o přiblížení různých aspektů studia na jednotlivých katedrách při respektování odlišností oborů.
- Podporovat rozvoj pedagogických kompetencí doktorandů, např. za pomoci kurzů univerzitního centra CERPEK.
- Nastavit podmínky a formy zapojování doktorandů do pedagogických, vědeckých i organizačních činností kateder.

3

KVALITNÍ VĚDA A VÝZKUM

Fakulta se v minulých letech úspěšně snažila zlepšovat kvalitu svého výzkumu. Dařilo se jí držet mezi nejlepšími tuzemskými společenskovědními fakultami, řada výsledků nejúspěšnějších kolegů měla a má významný mezinárodní dopad. Změna metodiky hodnocení vědy s velkým důrazem na mezinárodní úspěšnost a konkurenceschopnost nás vede k tomu, abychom se snažili vytvářet prostředí, které nás bude stimulovat k co nejlepším vědeckým výsledkům. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Podporovat excelentní vědu.
- Nastavit užitečná a smysluplná kritéria hodnocení kvality vědy.
- Úspěšně zvládnout budoucí systém hodnocení podle *Metodiky 17+*; být aktivní i u samotného procesu tvorby univerzitního systému tohoto hodnocení.
- Podporovat získávání velkých evropských projektů (*Horizon 2020, Horizon Europe*).
- Podporovat začínající badatele v jejich prvních samostatných badatelských projektech.
- Nenechat stranou téma, jak hodnotit společenský impakt našich výzkumů a jak k němu povzbuzovat.
- Povzbuzovat přední fakultní vědecké osobnosti k výraznějšímu angažmá v oborových evropských vědeckých strukturách.
- Motivovat obory k tomu, aby se výrazně angažovaly v oblasti aplikovaného výzkumu.
- V inspiraci jinými fakultami a vědeckými pracovišti posunout způsob práce fakultního projektového oddělení, tak aby maximálním způsobem ulehčovalo badatelům veškerou administrativu spojenou s projektovými žádostmi.

4

FINANCOVÁNÍ

Změny ve financování vysokých škol, změny v architektuře studia (obory maior a minor), změny v hodnocení vědeckého výkonu, otázky spojené s motivací řešitelů grantů, stávající pravidla logicky vedoucí k opouzdřování oborů — to vše spolu s dalšími okolnostmi vede k tomu, že je nezbytné, aby po mnoha letech proběhla soustředěná zásadní debata o fakultním rozpočtu, která by měla vyústit v celofakultní konsensus na nových rozpočtových pravidlech. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Iniciovat debatu o nových pravidlech sestavování rozpočtu, podle nichž by se mohl sestavovat již rozpočet na rok 2020. Tato pravidla by měla zahrnout jak motivační, tak stabilizační (několikaletá „okna“) rozměr. Nutně musí souviset s debatou o tom, jak měřit pedagogický i vědecký výkon. Musí také obsahovat způsob, jakým motivovat jednotlivé katedry k silnějšímu vzájemnému otevírání.
- Podpořit vznik nové dohody o financování společných aktivit fakulty. Je nezbytné otevřít otázky nakládání s režiiemi z grantů a s jinými externími zakázkami, způsobu výpočtu příspěvku na fakultní režii apod. Vše by mělo podporovat motivaci jednotlivců, týmů, kateder a institutů k usilování o nové zdroje příjmů.
- Nalézt transparentní způsob kontroly potřebnosti a rozsahu fakultních režii.
- Snažit se zajistit, aby fakulta ani v budoucnu nepromeškávala finanční příležitosti, které jí vytváří vnější prostředí — usilovat o maximalizaci výnosů na přepočtený úvazek.
- Podněcovat vznik transparentních pravidel odměňování zaměstnanců. Dbát na to, aby všem zaměstnancům bylo zřejmé, podle jakých pravidel je stanovována finanční výše osobních ohodnocení a mimořádných odměn (různé typy motivačních programů apod.).
- Snažit se motivovat obory fakulty k tomu, aby příjmy akademických i neakademických pracovníků výrazně rostly a aby patřily k nejvyšším na univerzitě.

5

ZAHRA NI ČN Í Z Á L E Ž I T O S T I

Výkladní skříň FSS je oblast zahraniční spolupráce. V uplynulém období došlo k velkému posunu, kdy již téměř každá katedra nabízí vlastní navazující magisterský studijní program v angličtině, jedna dokonce i bakalářský program. Máme dlouhodobě vysokou mobilitu studentů i akademiků. Ani v této oblasti nesmí fakulta usnout na vavřínech, ale měla by se snažit posunout se dál. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Pokračovat v rozvíjení široce chápané internacionalizace (postupně dále rozšiřovat programová kurikula o další anglicky vyučované předměty a tak dále zvyšovat atraktivitu FSS pro zahraniční studenty, zvětšovat počty předmětů vyučovaných zahraničními hostujícími vyučujícími).
- Hledat cesty, jak motivovat studenty českých studijních programů k častějším výjezdům (např. mobilitní okna ve studijních plánech, uznávání třeba i povinných předmětů odstudovaných v zahraničí apod.).
- Revidovat smlouvy zahraniční spolupráce na úrovni kateder i fakulty, identifikovat prostor pro úpravu stávajících smluv, případně navázání smluv nových. Revidovat systém rozdělení kompetencí a spolupráce kateder i fakultní úrovně.
- Rozšířit fungující katederní spolupráce (např. v USA apod.) na úroveň fakultní.
- Motivovat katedry k tomu, aby se snažily angažovat etablované světové akademiky, kteří mohou podpořit mezinárodní vědecké strategie dalších kolegů.
- Vyhodnotit fungování anglických magisterských studijních programů a navrhnout případné úpravy.
- Připravit několik nových anglických bakalářských studijních programů, z nichž každý bude vycházet z více než dvou stávajících českých programů a které tak budou dále propojovat fakultu.
- Systemizovat propagaci fakultních anglických programů a usilovat o rekrutaci motivovaných a nadaných studentů.
- Vytvořit systém podporující obory v pořádání letních škol propojujících naše a zahraniční studenty (např. česko-korejská spolupráce apod.).

6

K O M U N I K A C E U V N I T Ě F A K U L T Y

Postupem let se z kdysi malé a semknuté fakulty stala velká instituce, pod jejíž střechou vznikly a rozvíjely se (oborově definované) izolované světy. Přitom náš velký potenciál spočívá právě v naší relativní homogenosti a blízkosti, a to nejen tematické. Na fakultě přitom najdeme pozitivní i negativní příklady, jak lze vzájemně spolupracovat (např. ve vztahu kateder a institutů). Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Propojovat jednotlivá „patra“ fakulty tak, abychom se lépe poznali a připravili na budoucí mezioborové projekty, jež budou zřejmě více a více dominovat uvažování o organizování vědy. K tomu lze dojít skrze různé typy aktivit — pravidelné odborné workshopy s tématy organicky propojujícími jednotlivé obory, snaha o společně vyučované mezioborové předměty apod.
- Podporovat propojení některých oddělených vnitro-fakultních světů v otázkách jejich rozdílného přístupu k výuce a studentům — organizovat workshopy o organizačních a jiných záležitostech.
- Vytvářet odborná kolegia pod vedením jednotlivých proděkanů — snažit se, aby každý z nich měl na katedrách (příp. institutech) spolupracovníky, s nimiž se pravidelně schází a získává zpětnou vazbu.
- Iniciovat vznik fakultní komunikační platformy, na níž bude možné efektivně sdílet informace o důležitých událostech ze života kateder, institutů, fakulty a univerzity.

7

FAKULTA A JEJÍ SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST

Velkým přínosem existence FSS může být její aktivita ve veřejném prostoru. V minulých letech se v této oblasti jednotlivým akademikům, oborům i celé fakultě mnohé podařilo (Zvol si info, Symbios apod.), snahou fakulty musí být v dalších letech v tomto směru pokračovat a prohlubovat vliv FSS na vnější prostor. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Prohloubit spolupráci se statutárním městem Brnem, jeho městskými částmi a Jihomoravským krajem. Inspirována zahraničními univerzitami (např. Utrecht University, University of Glasgow apod.) může fakulta nabídnout těmto samosprávným jednotkám spolupráci při zadávání témat diplomových prací, jež by řešily jejich reálné problémy.
- Využít rozbíhající se projekt *Symbios* (sdílené bydlení mladých dospělých odcházejících z dětských domovů a studentů MU /primárně FSS/) k rozvinutí různých akcí propojujících sociální práci, psychologii a dobročinnost.
- Zahájit systematictější práci s absolventy a podporovateli naší fakulty — např. v podobě klubu absolventů a podporovatelů FSS (nabídka speciálních a výjimečných přednášek pro tento klub apod.). V případě navázání intenzivnějších vztahů pak bude možné v případě potřeby využít tyto struktury pro fundraising.
- Rozvinout systematictější práci s novináři — např. v podobě setkávání (v Brně, Praze či jinde) nad zajímavými výsledky výzkumů.
- Podporovat a prohloubit stávající činnost jednotlivých oborů v oblasti spolupráce se středními školami — a to ne jen kvůli náboru budoucích uchazečů, ale i kvůli kultivaci středoškolského prostředí.
- Iniciovat zahájení činnosti fóra pro pravidelnou spolupráci s kvalitními společenskovědními fakultami v ČR a společně usilovat o zkvalitnění vysokoškolského vzdělávání.

8

KVALITNÍ VNITROFAKULTNÍ PROCESY

Každá instituce potřebuje čas od času podrobit vnitřní diskusi a případné následné revizi způsob svého vnitřního jednání. V důsledku řady změn na univerzitní i celostátní úrovni je čas zaměřit se na tyto procesy i v případě FSS. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Využít proces přípravy přihlášky k certifikaci HR Award ke zlepšení a k nastavení personálních procesů, které budou ku prospěchu fakultě a jejím zaměstnancům.
- Zavést transparentní systém sestavování komisí všech výběrových řízení (zapojovat do nich zástupce fakultního senátu, akademických pracovníků, vedení fakulty...).
- Zavést systémová opatření, která budou preventivně bránit personální stagnaci kateder, institutů i děkanátních pracovišť a která uvolní jejich vnitřní dynamiku.
- Dbát na to, aby při formulování těchto politik byl slyšet hlas všech fakultních oborů.
- Zavést pravidelnost do jednání různých typů fakultních orgánů.
- Respektovat význam a pravomoci jednotlivých fakultních samosprávných orgánů (akademický senát, vědecká rada). Hledat nejlepší způsob jejich včasného zapojení těchto orgánů do systému formulování fakultních politik.
- Aktivně a včas se zapojovat do formulace celouniverzitních politik.
- Nově rozdělit proděkanská portfolia (a v průběhu funkčního období se nebránit případným změnám, pokud budou zapotřebí). V tuto chvíli se jeví jako optimální tato struktura: studium; vnitřní a vnější komunikace; výzkum a doktorské studium; zahraničí a záležitosti studentů; strategie a rozvoj.

9

PODPŮRNÉ PROCESY A FYZICKÝ PROSTOR FAKULTY

Velkou devizou naší fakulty byl od jejího založení vstřícný a kompetentní administrativní aparát, promyšlená snaha o minimalizaci nefunkčních úředních postupů. Stejně tak obrovským vkladem naše úžasná budova, kterou oceňujeme většinou až ve chvíli, kdy máme srovnání s jinými českými i zahraničními univerzitami. V tomto směru přichází čas na dvojí: na revizi fungujících administrativních postupů a způsobů práce, jednak na začátek prací na uchování a dalším vylepšení budovy. Snahou vedení FSS v dalších čtyřech letech pod mým vedením bude:

- Bez prodlení provést velkou revizi administrativních postupů a všude, kde je to dnes možné, přejít výhradně na elektronickou formu. Nelze tolerovat, aby byl vyžadován paralelní elektronický i papírový proces, jako tomu je občas dnes. Dále snažit se prosadit ve vedení univerzity strategii vedoucí ke zcela bezpapírovému úřadování, která bude mít nejen aspekt efektivity, ale bude i ekologicky vstřícná vůči životnímu prostředí.
- Provést audit administrativních činností ve dvou směrech — jednak zjišťování, zda mají všechny prováděné procedury smysl, jednak nalezení nového konsensu nad rozdělením administrativních činností mezi jednotlivá děkanátní oddělení a katedry/instituty.
- Motivovat jednotlivá oddělení děkanátu k poskytování kvalitní služby, která bude podporovat akademickou práci. Provést revizi struktury děkanátu tak, aby co největší část oddělení měla přímý vztah k některému z proděkanů a aby jejich vnitřní uspořádání bylo smysluplné.
- Rozvinout stávající systém hodnocení vedoucích pracovišť vedením fakulty a doplnit jej hodnocením vedoucích pracovníků (nejen akademických) jejich zaměstnanci.
- Zajistit bezproblémovou aplikaci nové univerzitní politiky týkající se tvůrčího volna (tzv. sabbatical semester) tak, aby jej skutečně mohli smysluplně čerpat všichni, kdo na něj mají nárok.
- Pečovat o hmotný prostor — zavést odemykání učeben na základě zaměstnaneckých průkazů; provést zvukový audit učeben a napravit případné přetrvávající nedostatky; zřídit přístupnější kolárnu pro zaměstnance i studenty, průběžně udržovat budovu tak, aby byla příjemným a podnětným prostorem.
- Zahájit aktivitu směřující ke vzniku školky pro děti zaměstnanců (i studentů) fakulty. Využít jednak různých nabízejících se forem (dětská skupina, spolupráce s externím subjektem apod.), jednak fyzickou blízkost různých částí univerzity (rektorát, filozofická fakulta, snad i část přírodovědecké fakulty).

Představu o tom, kam směřovat fakultu, mám. Řada nastíněných okruhů je vzájemně propojených a podmíněných. Úspěch v úsilí o kvalitu všech hlavních oblastí fakultního života — pedagogické, vědecké i podpůrné — povede ke zvýšení vědeckého i společenského dopadu našeho usilování. Bude se nám tak dále dařit plnit naše hlavní poslání — skrze rozšiřování rozsahu lidského vědění zušlechťovat přítomnost a budoucnost lidského rodu.

Věřím, že schopnosti k dosažení těchto cílů máme, jen je třeba se ujednotit a pokračovat správnou cestu. Nabízím, že fakultu na této cestě povedu. Podpořte mě při volbě a poté společně tento program vedoucí k smyslupné a úspěšné budoucnosti naplníme.

KONTAKT :

prof. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
Joštova 10, 602 00 Brno
Místnost: 4.62
Telefon: 549 493 019
E-mail: balik@muni.cz